

УДК 373.1.02: 372.8

Овсієнко Яніна Миколаївна,

кандидат педагогічних наук, заслужений працівник освіти, директор комунального закладу «Малобілозерська спеціалізована естетична школа-інтернат II–III ступенів «Дивосвіт» Запорізької обласної ради

«ДИВОСВІТ»: ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНО-ТВОРЧІ ЗДОБУТКИ

Малобілозерська естетична школа-інтернат «Дивосвіт» – школа нового типу, інноваційний загальноосвітній навчальний заклад для здібних і обдарованих дітей Запорізького регіону із поглибленим вивченням предметів художньо-естетичного та технологічного циклів, який здійснює допрофесійну підготовку випускників за робітничою професією «Виробник художніх виробів з кераміки». Упровадження допрофесійного навчання за цією спеціальністю має регіональні історико-культурні корені, що забезпечило навчальному закладу високий рівень конкурентоспроможності й набуттю особливого іміджу серед інших навчальних установ України.

Село Мала Білозерка з його багатими запасами глини, талановитими майстрами-керамістами, які зберегли до наших часів технологічні прийоми роботи, секрети приготування керамічних мас, ангобів, полив тощо, – один із сучасних центрів виготовлення художніх керамічних виробів на теренах Запорізького краю. З метою збереження важливої інформації про місцеві керамічні традиції та підсилення соціальної спрямованості навчального процесу в школі «Дивосвіт» створено музей етнографії, де зібрано унікальні колекції керамічних виробів, експонати побуту, що демонструють розмаїття художньо-стильових особливостей творчості майстрів, якими славився Таврій-

ський край у минулі часи, та свідчать про відродження самобутнього національного мистецтва сьогодні.

Втілюючи унікальний досвід людства щодо використання мистецтва як складової народної педагогіки, викладачі естетичної школи-інтернату «Дивосвіт» розробили систему креативного розвитку молоді, шкільне життя учнів пронизане мистецтвом у різних його проявах, що сприяє поступовому творчому зростанню кожного вихованця через неперервне самовираження. У закладі створено унікальний мистецько-розвивальний простір: ґрунтовна матеріально-технічна база (керамічні майстерні, спеціальні печі, обладнання навчальних класів) дає можливість викладацькому складу найповніше реалізувати зміст освіти, а це: історія кераміки, матеріалознавство, технологія художніх виробів кераміки, основи ринкової економіки, виробниче навчання, охорона праці, блок художньо-естетичних дисциплін – комп'ютерна графіка, декоративно-ужиткове мистецтво, рисунок, живопис, композиція, ліплення, дизайн художніх виробів з кераміки, естетика тощо.

Вагомим є набутий школою-інтернатом досвід інтеграції змісту викладання образотворчого мистецтва з предметами інших освітніх галузей – педагоги закладу працюють за авторськими програмами у межах Всеукраїнських експериментів, що є підґрунтям для про-

фесійного зростання вчителів і високих навчальних результатів вихованців. На заняттях з виробничого навчання школярі набувають практичних умінь, необхідних для виготовлення художніх виробів з кераміки різними способами: лиття, ліплення, витягування на гончарному крузі. Випалені в муфельній печі горщики, вази, іграшки розписують українськими орнаментами.

Істотним показником рейтингу школи-інтернату є щорічні перемоги педагогів школи у фахових конкурсах, змаганнях та призові місця їхніх вихованців на всеукраїнських, обласних учнівських предметних олімпіадах, конкурсах-захистах науково-творчих робіт МАН, численних інтелектуальних, художніх конкурсах, фестивалях, виставках, участь у Всеукраїнських конференціях Асоційованих шкіл ЮНЕСКО.

Змістовним є не лише навчальний процес, а й дозвілля вихованців: заняття у дитячій студії «Дивозірка» («Зразковий художній колектив»), хореографічній і вокальній студії ансамблю пісні й танцю «Гладос», спортивних секціях (футбол, волейбол, атлетизм, баскетбол, легка атлетика, настільний теніс), театральній-драматичній студії «СТіМ», секціях туризму і краєзнавства, козацького рукопашного бою Спас – «Тайфун».

Вагомим фактором визнання педагогічної майстерності педагогів школи-інтернату стало відкриття на базі навчального закладу в 2008 р. Всеукраїнського Центру педагогічної майстерності вчителів мистецьких дисциплін (за ініціативи на той час доктора філософських наук, професора, члена НАПНУ, директора ІПООД НАПНУ І. А. Зязюна), де педагоги обмінюються досвідом, професійно зростають і удосконалюються. У межах Центру діють школа передового педагогічного досвіду, різнопланові творчі майстерні та лабораторії («Ораторське мистецтво», «Основи сценічної майстерності» тощо). Центр спрямовує діяльність на впровадження новітніх інформаційних технологій, медіа-освіти та практико-теоретичних занять і тренінгів щодо створення Інтернет-платформ, віртуальних об'єднань, підвищення фахового рівня за допомогою дистанційного навчання.

Малобілозерська естетична школа-інтернат «Дивосвіт»

На базі закладу відбулася серія міжнародних, всеукраїнських, регіональних науково-методичних та науково-практичних конференцій, семінарів з проблем художньо-професійної освіти. Наймасштабніші форуми – Міжнародні науково-практичні конференції «Професійно-мистецька школа в системі національної освіти України» (2008, 2012) за участю українських та зарубіжних науковців, керівників ВНЗ та закладів художньо-естетичного профілю, професійних митців.

Науково-експериментальна діяльність «Дивосвіту» у Всеукраїнському експерименті за темою «Педагогічні умови професійного саморозвитку вчителів спеціалізованих навчальних закладів художньо-естетичного профілю в Центрі педагогічної майстерності» (науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор, проректор ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України – О. М. Отич) сприяє подальшому впровадженню інновацій в діяльність закладу: інтеграції ІКТ з мистецтвом, розбудові інтерактивного відкритого освітнього простору, новітнім технологіям та формам професійного саморозвитку вчителів. Дистанційне навчання, мережеві форми педагогічного спілкування, самонавчання педагогів у системі відкритої вітчизняної освіти, актуальні дослідження з мистецтва кераміки й інформаційних технологій – це нові ініціативи закладу, що упроваджуються в практику спеціалізованого закладу за підтримки ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, досвідчених вітчизняних і зарубіжних науковців, майстрів-керамістів. За роки педагогічних експериментів

школа-інтернат «Дивосвіт» стала визнаним науково-методичним центром обласного, всеукраїнського, міжнародних рівнів.

«Дивосвіт» упевнено крокує шляхами інтеграції науки та мистецтва, розвиває потужний потенціал педагогічного колективу закладу шляхом професійного творчого саморозвитку. У травні 2016 р. на базі закладу відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Психолого-педагогічні умови розвитку педагогічної майстерності та професійного саморозвитку вчителів спеціалізованих навчальних закладів художньо-естетичного профілю», яка надала можливість проаналізувати актуальні проблеми професійного саморозвитку вчителів мистецьких дисциплін в умовах модернізації змісту ППО, визначити нагальні питання розвитку неформальної мистецької освіти, виявити психолого-педагогічні умови підвищення педагогічної майстерності вчителів мистецьких дисциплін, розробити методичні рекомендації щодо здійснення професійного саморозвитку вчителів мистецьких дисциплін у Центрі педагогічної майстерності.

Ідея проведення щорічних Міжнародних пленерів, на яких демонструють професійну майстерність і передають досвід вихованцям школи вчителі мистецьких дисциплін та майстри закладу, видатні керамісти, скульптори, художники не лише України, а й інших країн, відкрила нові обрії та перспективи розвитку спеціалізованого закладу і перетворила його на велику мистецьку майстерню. Пленери «Дивосвіт» – це творча традиція і визнання, професійний майданчик, можливість єднання мистецтва, культури з продуктивним полем міжнаціональної взаємодії, розширення взаємозв'язків та широкого порозуміння між сусідніми європейськими державами. Білозерські пленери вже мають свою історію (у 2016 р. відбувся 10-й, ювілейний!) і стали частиною сучасного мистецького процесу. Творчі доробки учасників пленеру – монументальні зразки садово-паркової скульптури й невеликі гончарні композиції, вироби історичної тематики, героїчні постаті – прикрашають інтер'єр та екстер'єр закладу.

Проведення всеукраїнського фестивалю обдарованої молоді «Керам-Диво» – форуму дитячої творчості для талановитих вихованців ЗНЗ, шкіл-інтернатів, позашкільних установ – створило умови популяризації вітчизняної та зарубіжної художньої кераміки, образотворчого мистецтва, активного духовного та інтелектуального росту, розвитку майстерності учнівської молоді через творчі спілкування дітей з викладачами мистецьких дисциплін та майстрами-керамістами.

«Дивосвіт» гідно представляє Таврійський край на міжнародній арені: з 2006 р. відбуваються щорічні мистецькі полікультурні діалоги-взаємообміни делегаціями (у рамках Міжнародного молодіжного діалогу-конкурсу «РА-ЗОМ»: Польсько-українська співпраця заради майбутнього»). Під керівництвом досвідчених креативних педагогів-майстрів спільна проектна дослідницько-пошукова робота учасників діалогів з вивчення культурної спадщини слов'янських народів стала надійним підґрунтям для полікультурного розвитку дітей, формування їх як компетентних, цілісних творчих особистостей.

Свідченням розвитку педагогічної майстерності вчителів є вагомий досягнення навчального закладу. Комунальний заклад «Малобілозерська спеціалізована естетична школа-інтернат II–III ступенів «Дивосвіт» Запорізької обласної ради – Асоційована школа ЮНЕСКО, має звання «Лідер сучасної освіти», експериментальний загальноосвітній навчальний заклад всеукраїнського рівня, двічі бронзовий медаліст Міжнародної виставки «Сучасна освіта в Україні», лауреат Всеукраїнського конкурсу «100 кращих шкіл України» в номінації «Школа – соціокультурний центр села», «Флагман сучасної освіти України», призер національного проекту «Відкритий світ», чотириразовий золотий медаліст Міжнародних виставок «Інноватика в освіті України», «Сучасні навчальні заклади України», «Сучасні заклади освіти», володар Почесного звання «Лауреат I ступеня» рейтингового виставкового конкурсу «Інноватика в сучасній освіті».